

3. Prevenirea și combaterea hepatitelor virale, realizate prin Programele naționale aprobate la nivel de guvern, demonstrează că această problemă face parte din politicile prioritare ale sănătății publice, orientate asupra reducerii incidenței, invalidității și mortalității prin hepatitele virale B, C și D.

Bibliografie

1. Hotărârea Guvernului nr. 507 din 2 iunie 1997 *Privind Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D*. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 1997; nr. 43-44, art. 468.
2. Hotărârea Guvernului nr. 1143/19 din octombrie 2007 *Cu privire la Programul Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2007-2011*. În: Monitorul Oficial, 2007; nr. 175-177, art. 1217.
3. Hotărârea Guvernului nr. 90 din 13 februarie 2012 *Privind aprobarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2012-2016*. În: Monitorul Oficial, 2012; nr. 34-37, art. 115.
4. Hotărârea Guvernului nr. 342 din 26.05.2017 *Privind aprobarea Programului Național de combatere a hepatitelor virale B, C și D pentru anii 2017-2021*. În: Monitorul Oficial, 2017; nr. 277-288, art. 702.
5. Spînu C., Holban T., Sajin O. ș.a. *Hepatite virale și HIV (aspecte etiologice, epidemiologice, clinice, diagnostic de laborator, tratament și profilaxie)*. Monografie. Chișinău: Tipografia AȘM, 2013, 296 p.
6. Spînu C., Sajin O. *Hepatita virală C în grupurile cu risc sporit de infectare*. Monografie. Chișinău: Tipografia Centrală, 2016, 208 p.
7. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs164/en/>
8. <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs204/en/>

Octavian Sajin, șef laborator,
Agenția Națională pentru Sănătate Publică,
tel: 069815023
e-mail: octavian.sajin@cnspl.md

CZU: 616.36-002.2-036.22:578.891(478)

UNELE PARTICULARITĂȚI EPIDEMIOLOGICE DE EVOLUȚIE A PORTAJULUI AgHBs ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Angela PARASCHIV,
Catedra Epidemiologie, IP USMF Nicolae Testemițanu

Rezumat

Situația epidemiologică privind portajul cronic de AgHBs în Republica Moldova este favorabilă. Incidența prin această patologie a scăzut de 2,34 ori în ultimii 17 ani, de la 78,69 la 100 000 populație în anul 2001 până la 33,49 la 100 000 populație în 2017. În structura de vârstă predomină adulții față de copii. O scădere considerabilă se constată printre

copii, unde incidența s-a redus de circa 73 de ori, de la 53,37 cazuri la 10 000 populație în 2001 până la 0,73 în 2017. Mai multe cazuri s-au înregistrat în mediul urban al republicii, iar conform distribuției teritoriale, mai multe cazuri s-au atestat în UTA Găgăuzia și în centrul republicii.

Cuvinte-cheie: portaj AgHBs, morbiditate, hepatită virală B, hepatită cronică, supraveghere epidemiologică

Summary

Some epidemiological features of HbsAg carriage evolution in the Republic of Moldova

The epidemiological situation regarding the carriage of HBsAg in the Republic of Moldova is favorable. The incidence decreased by 2.34 times, from 78.69 per 100 thousand population in 2001 to 33.49 per 100 thousand population in 2017. In the age structure, adults are predominant over children, where the incidence decreased about 73 times, from 53.37 cases to 10 thousand population in 2001 till 0.73 in 2017. A higher number of cases are recorded in the urban area of the republic. According to the territorial distribution, more cases were recorded in the Gagauzia district and the center of the country.

Keywords: HBsAg, morbidity, hepatitis B, chronic hepatitis, epidemiological surveillance

Резюме

Некоторые эпидемиологические особенности развития носительства AgHBs в Республике Молдова

В настоящее время установлено что эпидемиологическая ситуация в Республике Молдова по хроническому носительству вируса гепатита В благоприятна. За последние 17 лет заболеваемость этой патологией уменьшилась в 2,34 раза – с 78,69 на 100 000 населения в 2001 году до 33,49 на 100 000 населения в 2017 году. По возрастной структуре было установлено что преобладают взрослые по отношению к детям. Значительное снижение наблюдается у детей, где заболеваемость уменьшилась примерно в 73 раза, с 53,37 случаев на 10.000 человек в 2001 году до 0,73 случаев на 10.000 в 2017 году. Более высокая заболеваемость была зарегистрирована в городских местностях. Согласно территориальному распределению, было зарегистрировано больше случаев в Гагаузии и в центре республики.

Ключевые слова: хроническое носительство AgHBs, заболеваемость, гепатит В, хронический гепатит, эпидемиологический надзор

Introducere

Potrivit estimărilor Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), la o treime din populația globului s-au evidențiat markerii asociați infecției cu VHB, suportate în prezent sau în trecut. Aceasta înseamnă că circa 400 milioane de oameni sunt purtători cronici, cu riscul de a se infecta cu virusul hepatitei D (VHD), și reprezintă o sursă potențială de infecție

pentru restul populației [1–4]. În perioada prevaccinală, Republica Moldova a fost considerată de OMS o regiune cu endemicitate înaltă, din cauza prevalenței înalte a AgHBs în populație (8-12%) și a markerilor asociați infecției cu VHB, care se depistau la circa 60% din populație. Totodată, în urma implementării măsurilor de prevenție specifică, incidența prin hepatite virale, în special prin HVB, a cunoscut un declin semnificativ [3].

Studiul dat prevede determinarea unor particularități de evoluție a portajului cronic de AgHBs în Republica Moldova pentru anii 2001-2017, cu evidențierea grupelor de vârstă mai afectate și a teritoriului de risc pentru patologia menționată.

Materiale și metode de cercetare

Pentru realizarea studiului au fost colectate Rapoartele statistice anuale nr. 2 de la Centrul Național de Sănătate Publică. Datele obținute au fost prelucrate statistic prin aplicarea metodei epidemiologice de cercetare, cu aplicarea elementelor descriptive de analiză.

Rezultate obținute

Este bine cunoscut faptul ca imunoprofilaxia este una dintre cele mai efective măsuri de prevenire a maladiilor infecțioase. Astfel, odată cu inițierea vaccinării selective împotriva hepatitei virale B în toamna anului 1989, iar ulterior vaccinarea universală a nou-născuților începând cu anul 1994, morbiditatea prin hepatitele provocate de virusul B s-a redus considerabil. Actualmente, cazuri de îmbolnăviri de HVB acută printre copii se înregistrează doar sporadic. În această ordine de idei, ne-am propus sa analizăm situația epidemiologică privind portajul AgHBs printre copii și adulți în etapa actuală, inclusiv ca urmare a implementării vaccinării împotriva HVB în Republica Moldova. Este de menționat faptul că datele oficiale privind situația epidemiologică prin portajul AgHBs sunt relatate din anul 2001, când toate instituțiile medicale erau obligate să transmită Centrului de Sănătate Publică informația privind cazurile de portaj AgHBs prin intermediul rapoartelor statistice medicale.

Conform datelor oficiale prezentate de Centrul Național de Sănătate Publică, am constatat că sunt înregistrate în medie 2823 de cazuri de portaj AgHBs în populația Republicii Moldova, cu o incidență de 70,18 cazuri la 100 000 populație. Analizând situația în dinamica multianuală, am constatat o scădere a numărului de cazuri de la 3356 sau 78,69 la 100 000 populației în anul 2001 până la 1349 cazuri sau 33,49 la 100 000 populație în 2017. Astfel, înregistrăm o scădere a morbidității de aproximativ 2,34 ori timp de 17 ani (figura 1).

Totodată, este de menționat faptul că în dinamica multianuală observăm o scădere semnificativă a morbidității până în anul 2009, când au fost înregistrate 48,88 cazuri la 100 000 populație, iar în continuare se evidențiază o creștere bruscă a morbidității până la 91,49 cazuri la 100 000 locuitori în anul 2011. Ținând cont de situația creată, presupunem că această creștere bruscă a morbidității se datorează implementării Programului Național de Combateră a Hepatitelor Virale B, C și D în Republica Moldova. Astfel, s-a început diagnosticarea și înregistrarea mai eficientă a cazurilor de portaj AgHBs printre populația țării.

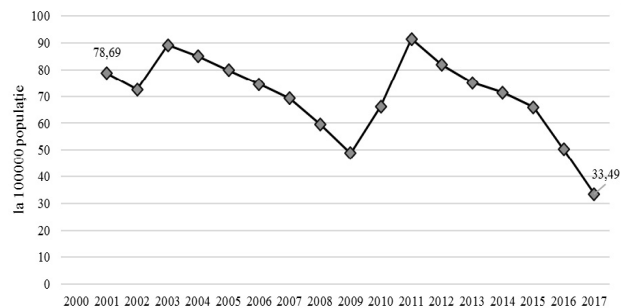

Figura 1. Dinamica multianuală a portajului AgHBs în Republica Moldova, anii 2001–2017

În structura de vârstă a portajului prin AgHBs se observă o predominare a morbidității printre adulți comparativ cu copiii, incidența fiind de 98,31 cazuri la 100 000 populație față de 8,94 cazuri la 100 000 populație, respectiv în fiecare grupă. Astfel, portajul AgHBs printre adulți este de 10 ori mai înalt decât la copii. Totodată, observăm că dacă la copii morbiditatea a scăzut de 73 de ori în ultimii 17 ani – de la 53,37 cazuri la 100 000 populație în anul 2001 până la 0,73 cazuri în 2017, atunci la adulți această scădere este ne semnificativă, și anume o reducere de doar două ori (figura 2).

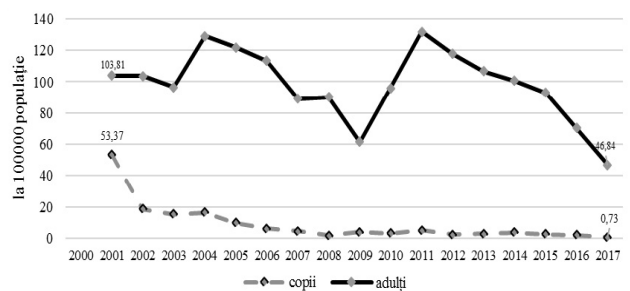

Figura 2. Dinamica multianuală a portajului AgHBs printre copii și adulți, perioada 2001–2017

Am constatat că numărul de purtători ai AgHBs printre copii crește odată cu vârsta acestora. Astfel, este evident faptul că dacă la copiii cu vârsta de 0-2 ani sunt înregistrate doar 0,054 cazuri la 1000 copii sau în medie 4 cazuri pe an, atunci la cei cu vârsta de

3-6 ani incidența începe să crească la 0,08 cazuri la 1000 copii, iar în grupul cu vârsta de 7-17 ani – 0,12 cazuri la 1000 sau în medie 62 cazuri pe an (figura 3). Conform datelor din literatura de specialitate [1], cel mai înalt risc de infectare îl au adolescenții și persoanele de vârstă tânără (15-29 de ani), ponderea cărora constituie circa 60%. Acest fapt poate fi determinat, în mare măsură, de calea sexuală de transmitere a infecției.

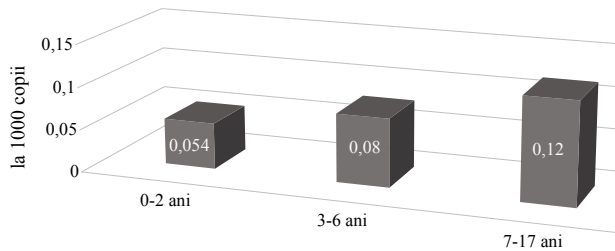

Figura 3. Morbidity medie privind portajul AgHbs printre copii în Republica Moldova, anii 2001-2017

Pentru soluționarea acestei probleme, a fost propusă vaccinarea unei grupe de risc, conform Ordinului Ministerului Sănătății al Republicii Moldova *Cu privire la realizarea campaniei de vaccinare împotriva hepatitei virale B a copiilor născuți în anii 1988-1992*, nr. 401 din 30 decembrie 2004. În cu vârsta acest scop, a fost inițiată campania de vaccinare contra hepatitei virale B a circa 340 000 de copii cu vârsta cuprinsă între 13 și 17 ani.

Totodată, analiza situației epidemiologice retrospective a permis evidențierea faptului că mai multe cazuri de portaj sunt înregistrate în mediul urban, comparativ cu cel rural, incidența constituind 90,53 cazuri la 100 000 populație versus 65,68 cazuri la 100 000 populație. Pe parcursul a 17 ani analizați, se constată o scădere uniformă a morbidității atât în mediul urban, cât și în cel rural – de aproximativ 2,4 ori (figura 4).

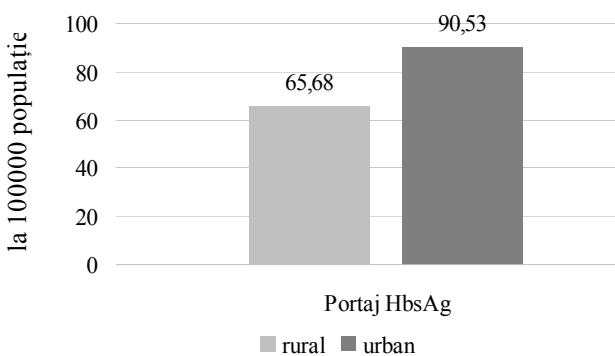

Figura 4. Morbidity medie privind portajul AgHbs în mediile urban și rural, anii 2001-2017

De asemenea, a fost analizată situația epidemiologică în diferite zone geografice ale republicii. Pen-

tru a avea o distribuție uniformă a zonelor conform rapoartelor statistice prezentate de Centrul Național de Sănătate Publică, situația epidemiologică prin portaj AgHbs în funcție de distribuția geografică a fost analizată pentru perioada 2004-2017. Astfel, s-a constatat că mai multe cazuri de portaj AgHbs s-au înregistrat în UTA Găgăuzia și RDD Centru, unde s-au constatat în medie respectiv 127,05 și 70,07 cazuri la 100 000 populație (figura 5). Totodată, în municipiul Chișinău s-au înregistrat 17,62 cazuri la 100 000 populație, în RDD Nord – 38,4 cazuri, iar în RDD Sud – 59,34 cazuri la 100 000 locuitori.

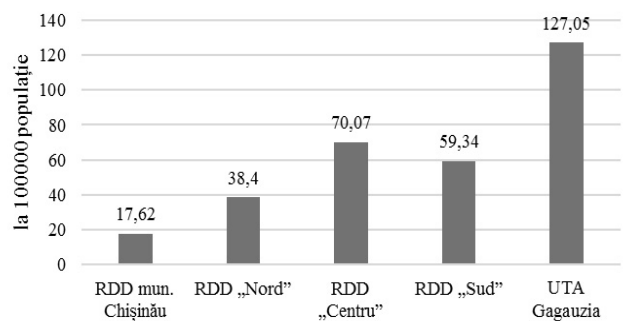

Figura 5. Distribuția medie a portajului AgHbs în Republica Moldova, anii 2004-2017

În regiunile din centru ale republicii, s-au dovedit a fi mai afectate r. Hâncești (155,11‰00) și Șoldănești (119,27‰00). În zona de nord a țării, mai multe cazuri s-au înregistrat în Drochia și Glodeni, iar în sudul republicii – în Taraclia (222,87‰00) și Ștefan Vodă (91,02‰00). În UTA Găgăuzia, mai multe cazuri s-au înregistrat în Comrat (267,97‰00).

Discuții

Situația epidemiologică privind portajul AgHbs în general o putem considera favorabilă, constatăndu-se o scădere vădită a incidenței pe parcursul ultimilor 17 ani. În mare măsură, această scădere este înregistrată la copii. Astfel, după 23 de ani de implementare a vaccinării universale a copiilor nou-născuți cu 4 doze de vaccin contra HVB incluse în Programul Național de Imunizare, constatăm o scădere semnificativă a morbidității atât prin portaj AgHBS, cât și prin hepatite acute provocate de virusul B (în medie 6,48 la 100 000 populație). Este înregistrată o reducere ușoară a incidenței portajului AgHbs și printre adulți. Totuși, este de menționat faptul că această scădere nu este atât de semnificativă comparativ cu copiii, la care morbiditatea a scăzut în ultimii 17 ani de 73 de ori, iar la adulți – de doar 2 ori. Astfel, este necesară promovarea în continuare a practicii de imunizare a adolescenților de 15-19 ani și a persoanelor cu vârsta de 20-29 de ani, totodată, este stringentă educația populației, în special a adolescenților, în ceea ce privește profilaxia nespecifică a hepatitelor virale B.

O contribuție semnificativă a avut-o implementarea și actualizarea continuă a Programelor Naționale de combatere a hepatitelor virale B, C și D, ceea ce a favorizat depistarea și înregistrarea mai amplă a cazurilor de portaj printre populația Republicii Moldova prin fortificarea laboratoarelor microbiologice. Totodată, studiile în domeniul hepatitelor parenterale realizate la noi în țară [5] ne demonstrează că mai avem încă lacune la capitolul depistării depline atât a cazurilor de portaj AgHBs, cât și a hepatitelor cronice. Aceasta impune necesitatea efectuării unui studiu amplu și complex privitor la depistarea activă, evoluția și cronicizarea hepatitelor virale parenterale.

Concluzii

Odată cu implementarea vaccinării contra HVB, incidența cazurilor de portaj AgHBs este în scădere continuă, în special printre copii. Totuși, în etapa actuală se constată o incidență înaltă de portaj AgHBs printre adulți, la care se înregistrează 98,31 cazuri la 100 000 populație față de 8,94 cazuri la 100 000 populație înregistrate la copii. Acest fapt determină cronicizarea în continuare a hepatitelor în ciroze hepatice, și ulterior în cancer hepatic primar. Astfel, este necesară promovarea măsurilor de conștientizare a populației privind riscul de infectare cu virusul hepatitei B, gravitatea și consecințele bolii.

Totodată, încă nu este elucidat suficient mecanismul de cronicizare a portajului AgHBs și a hepatitelor acute în cronice, în ciroze hepatice, iar ulterior în cancer hepatic primar. Așadar, se cere studierea amplă a factorilor de risc și implementarea unei strategii de reducere a morbidității hepatice, pentru a preveni cronicizarea.

Bibliografie

1. Iarovoi P., Isac M., Rîmiș C., Vrînceanu-Beneș A. *Influența vaccinării contra HVB asupra procesului epidemic și unor particularități epidemiologice*. În: Sănătate Publică, Economie și Management în Medicină, 2005, nr. 4, p. 43-45.
2. Andriuță C., Roșca A., Cușnir Gh., Plăcintă Gh., Chibenco T. *Caracteristica clinică, epidemiologică, biochimică, serologică și imunologică a hepatitelor virale B acute AgHBs-negative*. În: Curierul medical, nr. 6(288), 2005, p. 29-33.
3. Spînu C., Iarovoi P., Vrînceanu-Beneș A., Isac M. *Programul Național de Combatere a Hepatitelor Virale B, C și D în Republica Moldova*. În: Academos, 2009, nr. 1(12), p. 76-80.
4. Paraschiv A. *Studiu epidemiologic retrospectiv privind morbiditatea prin hepatite cronice și ciroze hepatice*. În: Buletinul Academiei de Științe a Moldovei. Științe medicale, 2017, nr. 2 (54), p. 201-205.

5. Lupașco Iu. *Hepatitele cronice virale B și C la adulți (factorii de risc, particularitățile clinico-evolutive, hormonal-metabolice, imunologice și optimizarea metodelor de tratament)*. Chișinău, 2017.

Angela Paraschiv, dr. șt. med., conf. univ.,
IP USMF Nicolae Testemițanu,
Catedra Epidemiologie,
tel. 022 205325, mob. 069060264
e-mail: angela.paraschiv@usmf.md

CZU: 616.36-085.244-092.9

INFLUENȚA COPTIZINEI ASUPRA PARAMETRILOR HEPATICI

Rodica PEREDELUCU,
Veaceslav GONCIAR, Corina SCUTARI,
Catedra Farmacologie și Farmacie Clinică,
IP Universitatea de Stat de Medicină și Farmacie
Nicolae Testemițanu

Rezumat

*Administrarea enterală a coptizinei în diapazonul de doze de la 2,5 mg/kg până la 250 mg/kg nu s-a soldat cu modificări esențiale ale activității enzimelor hepatice, conținutului bilirubinei, precum și ale parametrilor ce caracterizează metabolismul glucidic, proteic și lipidic. Datele obținute ne permit să concluzionăm că coptizina, alcaloid izochinolinic din *Chelidonium majus*, în dozele utilizate în terapeutică nu manifestă acțiune hepatotoxică.*

Cuvinte-cheie: *Chelidonium majus, coptizină, parametri biochimici, acțiune hepatotoxică*

Summary

Influence of Coptisin on Hepatic Parameters

*Internal administration of coptisin in the dose range from 2.5 mg/kg to 250 mg/kg did not result in essential changes in hepatic enzyme activity, bilirubin content, as well as parameters that characterize glucose, protein and lipid metabolism. The data obtained suggest that coptisin, isoquinoline alkaloid from *Chelidonium majus* at the doses used in therapeutics do not show hepatotoxic action.*

Keywords: *Chelidonium majus, coptizin, biochemical parameters, hepatotoxic action*

Резюме

Влияние коптизина на параметры печени

Коптизин, при пероральном применении в диапазоне доз от 2,5 мг/кг до 250 мг/кг, не оказывал существенного